

У К Р А Ї Н А

РОЗПОРЯДЖЕННЯ

голови Закарпатської обласної державної адміністрації

22.02.2019

Ужгород

№115

Про Антикорупційну програму Закарпатської обласної державної адміністрації на 2019 рік

Відповідно до статей 6 і 39 Закону України „Про місцеві державні адміністрації”, статті 19 Закону України „Про запобігання корупції”, рішення Національного агентства з питань запобігання корупції від 19 січня 2017 року № 31, Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження, затвердженого рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 8 грудня 2017 року № 1379, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22 січня 2018 року за № 87/31539:

1. Затвердити Антикорупційну програму Закарпатської обласної державної адміністрації на 2019 рік, що додається.

2. Визначити заступника голови обласної державної адміністрації Галаса Я. В. відповідальним за координацію здійснення заходів, передбачених Програмою.

3. Райдержадміністраціям, апарату та структурним підрозділам облдержадміністрації:

3.1. Розробити відповідні плани з реалізації заходів Програми та забезпечити їх виконання.

3.2. Про хід виконання Програми інформувати відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації щокварталу до 5 числа місяця, що настає за звітним періодом, 2019 року та 8 січня 2020 року.

4. Відділу запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації:

4.1. Погодити у встановленому порядку Програму з Національним агентством з питань запобігання корупції.

4.2. Узагальнену інформацію про виконання Програми подавати облдержадміністрації, Національному агентству з питань запобігання корупції щокварталу до 15 числа місяця, що настає за звітним періодом, 2019 року та 15 січня 2020 року.

5. Контроль за виконанням цього розпорядження залишаю за собою.

Голова державної адміністрації

Г. МОСКАЛЬ

АНТИКОРУПЦІЙНА ПРОГРАМА
Закарпатської обласної державної адміністрації на 2019 рік

I. Засади загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у відповідній сфері, заходи з їх реалізації, а також з виконання антикорупційної стратегії та державної антикорупційної програми

Антикорупційна програма Закарпатської обласної державної адміністрації на 2019 рік (далі – Програма) розроблена відповідно до Закону України „Про місцеві державні адміністрації”, статті 19 Закону України „Про запобігання корупції”, з дотриманням вимог Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 2 грудня 2016 року № 126, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 28 грудня 2016 року за № 1718/29848, та Методичних рекомендацій щодо підготовки антикорупційних програм органів влади, затверджених рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 19 січня 2017 року № 31, Порядку підготовки, подання антикорупційних програм на погодження до Національного агентства з питань запобігання корупції та здійснення їх погодження, затвердженого рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 08 грудня 2017 року № 1379, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 22 січня 2018 року за № 87/31539.

Облдержадміністрація у межах своїх повноважень здійснює виконавчу владу на території Закарпатської області та забезпечує: виконання Конституції, законів України, актів Президента України, Кабінету Міністрів України, інших органів виконавчої влади вищого рівня; законність і правопорядок, додержання прав і свобод громадян, виконання державних і регіональних програм соціально-економічного та культурного розвитку, програм охорони довкілля, підготовку та виконання відповідних бюджетів, звітів про виконання відповідних бюджетів та програм, взаємодію з органами місцевого самоврядування, правоохоронними органами, реалізацію інших наданих державою, а також делегованих відповідними радами повноважень.

Загальна відомча політика Закарпатської облдержадміністрації полягає у реалізації антикорупційних реформ, запровадженні ефективної внутрішньої системи запобігання корупції в рамках реалізації державної антикорупційної політики; підвищенні рівня професійної компетентності та правосвідомості посадових та службових осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, втіленні ідеї нетерпимості до проявів корупції та дотриманні ними правил етичної поведінки, вимог та обмежень, встановлених чинним законодавством, забезпеченні контролю за своєчасним поданням декларацій; здійсненні контролю за дотриманням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів, вжитті заходів щодо

виявлення конфлікту інтересів та його усунення; виявленні сприятливих для вчинення корупційних та пов'язаних з корупцією правопорушень, ризиків, які негативно впливають на виконання загальних та спеціальних функцій і завдань облдержадміністрацією, її апаратом та структурними підрозділами.

Для реалізації вищезазначеного необхідно створити ефективні механізми запобігання корупції та конфлікту інтересів, виявлення корупційних ризиків, що можуть виникнути у службовій діяльності посадових осіб, та забезпечити своєчасне усунення умов та причин виникнення цих ризиків, запобігання порушення етичних стандартів поведінки та організувати контроль за дотриманням правил щодо доброчесності, об'єктивності та неупередженості, компетентності та ефективності, належного виконання посадовими особами положень та вимог, визначених положеннями про структурні підрозділи, посадовими інструкціями, та щодо відповідності прийнятих рішень вимогам законів та інших нормативно-правових актів.

Таким чином, заходами з реалізації загальної відомчої політики щодо запобігання та протидії корупції у сфері діяльності облдержадміністрації визначено:

проведення серед посадових осіб облдержадміністрації та її структурних підрозділів організаційної та роз'яснювальної роботи із запобігання та виявлення корупції, у тому числі за рахунок підтримки на веб-порталі облдержадміністрації існуючої рубрики „Антикорупційна діяльність”;

вжиття заходів щодо виявлення конфлікту інтересів та його усунення, здійснення контролю за дотриманням вимог законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів, а також виявлення сприятливих для вчинення корупційних правопорушень ризиків у діяльності посадових і службових осіб апарату та структурних підрозділів облдержадміністрації;

здійснення контролю за дотриманням антикорупційного законодавства, у тому числі шляхом опрацювання відділом запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації проектів нормативно-правових та організаційно-розпорядчих актів облдержадміністрації щодо наявності корупційних ризиків та відповідності законодавству;

проведення службових розслідувань за дорученням керівництва облдержадміністрації та вжиття заходів щодо притягнення до відповідальності осіб, винних у вчиненні корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, повідомлення про такі випадки спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції;

виявлення ризиків, які негативно впливають на виконання функцій і завдань в облдержадміністрації та її структурних підрозділах, та здійснення оцінки щодо наявності корупційної складової;

забезпечення конфіденційності інформації про осіб, які добросовісно повідомляють про можливі факти корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень, або про факти підбурення їх до вчинення корупційних правопорушень;

здійснення контролю за дотриманням посадовими особами облдержадміністрації під час виконання посадових обов'язків загальноетичних

норм поведінки, ввічливості у стосунках з громадянами, керівниками, колегами та підлеглими;

забезпечення:

доступу до публічної інформації та дотримання принципів прозорості та неупередженості під час публічного висвітлювання на офіційному веб-порталі суспільно важливої інформації щодо діяльності облдержадміністрації;

доступу громадськості до обговорення проектів нормативно-правових актів облдержадміністрації;

контролю за своєчасним поданням посадовими особами облдержадміністрації та її структурних підрозділів електронних декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування.

Завдання і заходи з виконання Програми наведено у додатку 1 до Програми.

Очікувані результати, ефективність Програми

У результаті виконання заходів Програми очікується:

зниження рівня корупції, ослаблення суспільної напруги, викликані її впливом;

реалізація державної антикорупційної політики на основі результатів аналізу достовірних даних про корупцію та чинників, які її обумовлюють;

зменшення впливу корупціогенних ризиків на діяльність органів державної влади та органів місцевого самоврядування, посилення громадського контролю за їх діяльністю;

очищення органів державної влади та органів місцевого самоврядування від корумпованих державних службовців, створення прозорої системи прийняття і виконання управлінських рішень;

створення ефективних механізмів запобігання корупції, конфлікту інтересів, забезпечення контролю за дотриманням правил щодо доброчесності особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування;

усунення корупційних передумов ведення бізнесу, формування нетолерантного ставлення бізнесу до корупції;

розширення можливості для доступу до суспільно важливої інформації із залученням представників громадянського суспільства;

формування в суспільстві ідеї нетерпимості до корупції, підвищення рівня довіри населення до влади;

зміцнення кадрового потенціалу органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

II. Оцінка корупційних ризиків у діяльності облдержадміністрації, заходи щодо усунення виявлених корупційних ризиків, особи, відповідальні за їх виконання, строки та необхідні ресурси

Здійснення об'єктивної оцінки корупційних ризиків у діяльності облдержадміністрації та її структурних підрозділів є необхідним кроком у

запобіганні порушенням антикорупційного законодавства. Такий підхід надасть можливість забезпечити відповідність антикорупційних заходів специфіці діяльності та раціонально використовувати ресурси, що спрямовуються на проведення відповідної роботи.

Оцінку корупційних ризиків проведено відділом запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації відповідно до вимог Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади та Методичних рекомендацій щодо підготовки антикорупційних програм органів влади.

Оцінка корупційних ризиків проводилася згідно з робочим планом, затвердженим начальником відділу запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації. Робочим планом були визначені об'єкти оцінки корупційних ризиків, джерела інформації для проведення оцінки, методи та способи оцінки корупційних ризиків, а також відповідальні особи та строки проведення. Відповідно до листа голови облдержадміністрації 08.01.2019 № 06-17/65 до оцінки корупційних ризиків було залучено керівників апарату та структурних підрозділів облдержадміністрації.

Оцінка корупційних ризиків здійснювалася відділом запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, керівниками апарату та структурних підрозділів облдержадміністрації за критеріями ймовірності виникнення ідентифікованих корупційних ризиків та наслідків корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією.

Під час ідентифікації корупційних ризиків здійснювалися вивчення та аналіз організаційної структури облдержадміністрації; системи внутрішнього контролю; управління персоналом; проведення процедур закупівель; надання адміністративних послуг; дотримання вимог, обмежень, спеціальних функцій та завдань, заборон та інших питань, що впливають з їх діяльності.

За результатами аналізу можна зробити висновок про теоретичну можливість наступних корупційних ризиків:

у сфері управління персоналом (вплив з боку посадових або інших осіб з метою сприяння прийняттю на державну службу близьких їм родичів або інших осіб, неповідомлення членом конкурсної комісії з відбору кандидатів на посаду про конфлікт інтересів; ризик, пов'язаний з конфліктом інтересів під час переведення особи на рівнозначну посаду, коли суб'єкт призначення пов'язаний приватним інтересом з особою, яка призначається шляхом переведення, включення працівників відділу внутрішнього аудиту до складу робочих груп, комісій, що створюються в облдержадміністрації). Зазначені корупційні ризики можуть виникнути у кожному структурному підрозділі облдержадміністрації, оскільки більшість із них наділені функцією управління персоналом. Ймовірність корупційних ризиків та наслідки від вчинення корупційних правопорушень чи правопорушень, пов'язаних із корупцією, оцінюється як низька;

у сфері фінансово-господарської діяльності (під час проведення публічних закупівель (поділ предмета закупівлі на частини або зниження його вартості для

уникнення проведення процедури закупівлі; формування тендерної документації або завдань таким чином, що конкуренція буде обмеженою або взагалі неможливою; неврегульованість питання у Порядку розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках у банках, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2011 року № 6, щодо визначення переможця за результатами конкурсу на розміщення тимчасово вільних коштів обласного бюджету на вкладних (депозитних) рахунках у банківських установах у разі надання банками однакових процентних ставок за вкладом на відповідний рік; неврегульованість питання у Примірному положенні про тендерний комітет або уповноважену особу (осіб), затвердженому наказом Мінекономрозвитку України від 30.03.2016 № 557, щодо відкликання/відводу члена тендерного комітету в разі виникнення у нього потенційного або реального конфлікту інтересів; ризики, пов'язані з наданням стимулюючих виплат працівникам та керівництву, надання матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань працівникам, зокрема надання переваг під час призначення таких виплат особам, з якими суб'єкт призначення пов'язаний приватним інтересом).

Під час проведення оцінки корупційних ризиків встановлено, що у разі настання корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією під час проведення публічних закупівель, можливі такі наслідки: неефективне використання бюджетних коштів, зростання бюджетних витрат, судові процеси, втрата репутації обласної державної адміністрації. Особливо це стосується департаментів облдержадміністрації: освіти і науки; інфраструктури, розвитку і утримання мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення та житлово-комунального господарства; охорони здоров'я; культури, управління молоді та спорту облдержадміністрації під час проведення процедури закупівлі (тендери на закупівлю шкільних автобусів, інших транспортних засобів, оргтехніки, меблів для навчальних закладів, під час проведення ремонтних робіт учбових та медичних закладів та закупівлі вакцин, спортивного інвентарю тощо), проведення конкурсів на перевезення пасажирів на автобусних маршрутах загального користування;

у сфері надання адміністративних послуг та прийняття управлінських рішень (недосконалість нормативно-правової бази, складність процедури надання багатьох адміністративних послуг, надання переваг шляхом недотримання черговості; ризики, пов'язані з конфліктом інтересів під час проведення перевірок підвідомчих установ, організацій, зокрема надання переваг, необґрунтованих позитивних чи негативних висновків за результатами перевірок, у яких працюють особи, пов'язані приватним інтересом з посадовою особою, яка здійснює перевірку).

Відповідно до Закону України від 6 вересня 2012 року № 5203-VI „Про адміністративні послуги” адміністративні послуги надаються суб'єктами надання адміністративних послуг безпосередньо через Центри надання адміністративних послуг. Структурні підрозділи облдержадміністрації, надаючи адміністративні послуги через Центри надання адміністративних послуг, не відсторонені від цього процесу і так чи інакше впливають на прийняття рішення про надання або відмову у наданні адміністративної

послуги та є відповідальними за якість надання адміністративних послуг. Крім того, у сфері надання адміністративних послуг можливий корупційний ризик у зв'язку з недосконалістю нормативно-правової бази. Відсутність конкретного переліку документів для отримання певної адміністративної послуги або занадто великий за обсягом перелік документів ускладнює отримання позитивного результату.

Під час проведення ідентифікації та безпосередньої оцінки корупційних ризиків у діяльності структурних підрозділів облдержадміністрації та її апарату враховувалася ймовірність виникнення ідентифікованих корупційних правопорушень та наслідків вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, оцінюється як низька.

Усунення відповідних корупційних ризиків у діяльності обласної державної адміністрації виключить можливість порушувати вимоги чинного законодавства України, позитивно вплине на поліпшення роботи структурних підрозділів облдержадміністрації та її апарату, а також сприятиме підвищенню авторитету іміджу державного службовця.

За підсумками проведеної роботи складено звіт за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності облдержадміністрації, який у встановленому порядку затверджений головою облдержадміністрації. З урахуванням методології оцінки звіт складається з двох елементів: опису ідентифікованих корупційних ризиків, чинників корупційних ризиків та можливих наслідків корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, та таблиці оцінених корупційних ризиків і заходів щодо їх усунення.

Звіт за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності Закарпатської обласної державної адміністрації (далі – Звіт) наведено у додатку 2 до Програми.

III. Заходи щодо усунення виявлених корупційних ризиків, особи, відповідальні за їх виконання, строки та необхідні ресурси

За результатами проведеної оцінки корупційних ризиків у діяльності Закарпатської обласної державної адміністрації Програмою передбачаються конкретні завдання і заходи, спрямовані на усунення виявлених корупційних ризиків, що полягають у визнанні можливих механізмів протидії та запобігання корупційним ризикам, містять пропозиції щодо шляхів їх реалізації та спрямовані на ліквідацію або мінімізацію умов (причин) виникнення корупційних ризиків.

Детальний опис заходів щодо усунення (мінімізації) корупційних ризиків, строки та відповідальні особи за їх виконання, ресурси та очікувані результати наведено у додатку 1 до Звіту.

У додатку 2 до Звіту наведена таблиця оцінених корупційних ризиків та заходів щодо їх усунення (мінімізації).

IV. Навчання та заходи з поширення інформації щодо програм антикорупційного спрямування

Для забезпечення проведення серед посадових осіб апарату облдержадміністрації та її структурних підрозділів організаційної та роз'яснювальної роботи з питань запобігання, виявлення і протидії корупції відділом запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації протягом 2019 року:

постійно надаватиметься допомога посадовим особам облдержадміністрації та її структурних підрозділів у заповненні електронних декларацій осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, розроблятимуться відповідні розпорядчі документи з питань антикорупційного законодавства;

у приміщенні облдержадміністрації проводитимуться навчальні семінари, тренінги з питань запобігання корупційним проявам для працівників та уповноважених підрозділів (відповідальних осіб) з питань запобігання та виявлення корупції в апараті, структурних підрозділах облдержадміністрації та райдержадміністрацій, а саме:

Період проведення	Тема семінару (тренінгу)	Категорія учасників/ відповідальні виконавці
Березень 2019 року	Дотримання вимог антикорупційного законодавства щодо своєчасного подання Е-декларацій. Деякі питання Е-декларування	Уповноважені підрозділи (відповідальні особи) з питань запобігання і виявлення корупції апарату, структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій/відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, юридичний відділ апарату облдержадміністрації
Травень – вересень 2019 року	Про організацію роботи уповноважених підрозділів (осіб) з питань запобігання і виявлення корупції та практичні аспекти взаємодії зі спеціально уповноваженими суб'єктами у сфері запобігання корупції	Уповноважені підрозділи (відповідальні особи) з питань запобігання і виявлення корупції апарату, структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій/ відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації
Червень 2019 року	Актуальні питання проходження державної служби	Відповідальні особи з питань персоналу, запобігання і виявлення корупції апарату, структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій/відділ запо-

		бігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, головне територіальне управління юстиції у Закарпатській області (за згодою), міжрегіональне управління Нацдержслужби у Львівській та Закарпатській областях (за згодою)
Серпень – грудень 2019 року	Про проведення закупівель відповідно до Закону України „Про публічні закупівлі”	Державні службовці апарату, структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій/відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації
Вересень – грудень 2019 рік	Запобігання та врегулювання конфлікту інтересів: алгоритм дій під час виявлення, шляхи врегулювання	Уповноважені підрозділи (відповідальні особи) з питань запобігання і виявлення корупції структурних підрозділів облдержадміністрації, апарату облдержадміністрації, райдержадміністрацій/ відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, головне територіальне управління юстиції у Закарпатській області (за згодою), міжрегіональне управління Нацдержслужби у Львівській та Закарпатській областях (за згодою)

До проведення навчань залучатимуться відповідні спеціалісти з антикорупційного законодавства (юристи, працівники прокуратури області, головного територіального управління юстиції у Закарпатській області, міжрегіонального управління Національної державної служби у Львівській та Закарпатській областях, уповноважені особи з питань запобігання та виявлення корупції облдержадміністрації, викладачі юридичного факультету державного вищого навчального закладу „Ужгородський національний університет” та інші).

З метою підвищення рівня правової культури державних службовців у сфері запобігання корупції, підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб органів місцевого самоврядування в системі професійного навчання державних службовців та посадових осіб органів місцевого

самоврядування, депутатів місцевих рад з урахуванням кращих світових практик та вітчизняних традицій, підвищення рівня професіоналізму та культури персоналу органів влади, здатності компетентно і відповідально виконувати управлінські функції, впроваджувати новітні соціальні технології, сприяти інноваційним процесам у державі, відповідно до розпорядження голови облдержадміністрації 08.11.2018 № 720 „Про Програму підвищення кваліфікації державних службовців та посадових осіб на 2019 – 2021 роки” працівники апарату, структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій братимуть участь у семінарах, тренінгах, навчаннях, які будуть проводитися на базі навчально-наукового центру із підвищення кваліфікації державних службовців юридичного факультету державного вищого навчального закладу „Ужгородський національний університет” (далі – навчально-науковий центр) за професійною програмою „Підвищення кваліфікації державних службовців і посадових осіб місцевого самоврядування з питань запобігання корупції”.

У разі організації Національним агентством з питань запобігання корупції, Національним агентством України з питань державної служби чи Міністерством юстиції України семінарів, засідань за круглим столом, інших навчальних заходів з питань основних положень та вимог антикорупційного законодавства буде забезпечено участь працівників уповноваженого структурного підрозділу облдержадміністрації та уповноважених осіб з питань запобігання та виявлення корупції райдержадміністрацій.

Крім того, головним територіальним управлінням юстиції у Закарпатській області у 2019 році заплановано проведення постійно діючого семінару для працівників юридичних служб територіальних органів міністерств, інших центральних органів виконавчої влади, місцевих державних адміністрацій, державних підприємств, установ, організацій на тему: „Актуальні питання застосування чинного законодавства України”, у якому братимуть участь працівники юридичного відділу апарату облдержадміністрації, відділу запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, структурних підрозділів облдержадміністрації та уповноважені особи з питань запобігання та виявлення корупції райдержадміністрацій.

V. Процедури щодо моніторингу, оцінки виконання та періодичного перегляду Програми

Моніторинг запроваджених Програмою заходів щодо запобігання корупції та здійснення контролю за їх виконанням здійснюється щокварталу відділом запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації.

Для здійснення зазначених заходів відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації забезпечує координацію діяльності апарату облдержадміністрації, структурних підрозділів облдержадміністрації щодо виконання запланованих заходів антикорупційної програми, здійснює аналіз статистичних даних у сфері протидії корупції,

забезпечує узагальнення інформації, отриманої від відповідальних виконавців Програми, у строки, визначені розпорядженням голови облдержадміністрації про затвердження антикорупційної програми, а також щокварталу проводить оцінку результатів здійснення заходів за критеріями фактичного виконання заходів та їх впливу на очікувані результати з усунення або мінімізації корупційного ризику, інформує Національне агентство з питань запобігання корупції (далі – НАЗК) про виконання Програми у встановлені терміни.

За результатами моніторингу та оцінки виконання Програми здійснюватиметься додаткова ідентифікація корупційних ризиків за усіма напрямками діяльності обласної державної адміністрації.

Програма переглядається відділом запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації у разі виявлення нових корупційних ризиків, внесення змін до законодавства, рішень НАЗК, а також може переглядатися за результатами проведеної оцінки її виконання. Виконавці Програми інформують відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації про виконання заходів Програми.

Оцінка ефективності Програми здійснюється за критеріями фактичного виконання заходів та їх впливу на очікувані результати з усунення або мінімізації корупційного ризику. Законом України „Про запобігання корупції” визначено, що антикорупційні програми погоджуються з Національним агентством з питань запобігання корупції, отож у разі надання ним обов’язкових для розгляду пропозицій та зауважень до Антикорупційної програми, вона підлягає перегляду та/або доопрацюванню у терміни, визначені НАЗК. Зміни до Програми вносяться шляхом видання відповідного розпорядження голови Закарпатської обласної державної адміністрації.

У разі встановлення за результатами оцінки виконання Антикорупційної програми недовістості визначених нею заходів, після затвердження Антикорупційної стратегії та Державної програми з її реалізації, протягом 30 календарних днів з дня такого затвердження буде внесено відповідні зміни до Програми.

Відповідальним за координацію здійснення заходів, передбачених Програмою, визначено заступника голови обласної державної адміністрації відповідно до функцій та повноважень.

VI. Інші заходи, спрямовані на запобігання корупційним та пов’язаним з корупцією правопорушенням

З метою отримання інформації про корупційні та пов’язані з корупцією правопорушення на веб-порталі облдержадміністрації „Антикорупційна діяльність” у рубриці „Повідомлення про корупцію” розміщено номер телефону уповноваженої особи з питань запобігання та виявлення корупції.

Для оперативного реагування на найважливіші соціально-економічні проблеми в області, налагодження зв’язку між облдержадміністрацією і населенням області в обласній державній адміністрації постійно діє телефон довіри 0312 696115, на який також надходять звернення і повідомлення про

корупційні або пов'язані з корупцією правопорушення, анонімні повідомлення, які відповідно до статті 53 Закону України „Про запобігання корупції” підлягають розгляду, якщо наведена у них інформація стосується конкретної особи, містить фактичні дані, які можуть бути перевірені.

Уповноваженим підрозділом облдержадміністрації, уповноваженими (особами) райдержадміністрацій організовано роботу з розгляду повідомлень про корупцію, внесених викривачами. На головних сторінках веб-порталу облдержадміністрації та веб-сайтів райдержадміністрацій розміщено окремі рубрики „Повідомлення про корупцію”.

На базі державної установи Закарпатський обласний контактний центр забезпечено два безкоштовні сервіси прийому звернень громадян до органів виконавчої влади: телефонна обласна „гаряча лінія” за номером: 0800501484, електронне звернення за посиланням www.carpathia.gov.ua. На веб-порталі облдержадміністрації функціонує електронне консультативне інформування населення (громадське обговорення) щодо реалізації антикорупційної політики.

Також у випадках, визначених статтею 62 Закону України „Про запобігання корупції, здійснюється координація діяльності визначених державних підприємств, установ, організацій щодо розроблення у встановленому чинним законодавством порядку Антикорупційних програм юридичних осіб, які в обов'язковому порядку затверджуються їх керівниками.

**Начальник відділу запобігання і
виявлення корупції та взаємодії
з правоохоронними органами
облдержадміністрації**

Л. КУЛИК-КУЛИЧЕНКО

___ лютого 2019 року

ЗАВДАННЯ І ЗАХОДИ

з виконання Антикорупційної програми Закарпатської обласної державної адміністрації на 2019 рік

I. Формування та реалізація Антикорупційної програми Закарпатської обласної державної адміністрації на 2019 рік

№ з/п	Найменування завдання	Найменування заходу	Строк виконання	Відповідальні за виконання	Індикатор виконання
1.	Створення інституціонального механізму формування та моніторингу реалізації державної антикорупційної політики, сприяння активній діяльності Національного агентства з питань запобігання корупції (далі – Агентство)	1.1. Участь, у межах повноважень, у реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні	Щокварталу до 15 числа протягом 2019 року	Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації	Розроблено обласну Програму на 2019 рік щодо реалізації засад державної антикорупційної політики в Україні
		1.2. Забезпечення роботи офіційного веб-порталу щодо протидії корупції (розділ „Антикорупційна діяльність”)	Протягом 2019 року	Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації	Функціонування офіційного веб-порталу облдержадміністрації
		1.3. Забезпечення проведення тренінгів, підвищення кваліфікації для працівників уповноважених підрозділів (уповноважених осіб) апарату та структурних підрозділів облдержадміністрації, райдержадміністрацій	Відповідно до строків, визначених НАЗК та навчально-науковим центром	Управління організаційної роботи та забезпечення діяльності керівництва апарату облдержадміністрації, відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації	Тренінги працівників уповноважених підрозділів (уповноважених осіб), державних службовців, посадових осіб органів влади та місцевого самоврядування
		1.4. Здійснення моніторингу стану протидії корупції у структурних підрозділах облдержадміністрації відповідно до звіту про стан протидії корупції (Ф. № 1 –КОР).	Щомісяця до 10 числа протягом 2019 року	Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації	Отримання звіту „Про стан протидії корупції” та здійснення моніторингу

		<p>1.5. Забезпечення ефективної реалізації Закону України „Про запобігання корупції”. Проведення заходів щодо своєчасного подання та виявлення фактів неподання Е-деклараций особами, уповноваженими на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, у тому числі: прийом на роботу, звільнення, переведення, та виконання статті 52 цього Закону.</p> <p>1.6. Відповідно до статті 55 Закону України „Про запобігання корупції” забезпечення проведення антикорупційної експертизи проектів нормативно-правових актів облдержадміністрації</p>	<p>До 1 квітня, далі – протягом 2019 року</p> <p>Протягом 2019 року</p>	<p>Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації</p> <p>Юридичний відділ апарату облдержадміністрації</p>	<p>Підготовка інформації про виконання Закону України „Про запобігання корупції”. Інформування Агентства відповідно до частини другої статті 49 Закону України „Про запобігання корупції”.</p> <p>Реєстрація розпоряджень облдержадміністрації головним територіальним управлінням юстиції у Закарпатській області</p>
2.	Створення інструментів отримання достовірної інформації щодо кількісних та якісних показників корупції	2.1. Забезпечення взаємодії із спеціально уповноваженими суб'єктами, які в межах компетенції безпосередньо здійснюють заходи у сфері протидії корупції	До 15 числа щокварталу протягом 2019 року	Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації	Інформування Агентства
		2.2. Відповідно до статистичного звіту про стан протидії корупції здійснення моніторингу кількісних показників корупції в області, скоєних державними службовцями та посадовими особами облдержадміністрації, райдержадміністрацій	До 10 числа щомісяця протягом 2019 року	Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації	Підготовка інформації

II. Запобігання корупції

Запобігання корупції в органах влади та місцевого самоврядування

1.	Створення ефективної системи виявлення, запобігання та врегулювання конфлікту інтересів	1.1. Забезпечення на основі результатів аналізу корупційних ризиків проведення моніторингу дотримання законодавства щодо конфлікту інтересів та притягнення до відповідальності осіб, винних у його порушенні, а також відшкодування шкоди, заподіяної рішеннями, прийнятими в умовах конфлікту інтересів, або діями, вчиненими у таких умовах	До 15 числа щокварталу протягом 2019 року	Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації	Підготовка статистичних даних щодо виявлених фактів конфлікту інтересів, притягнення до відповідальності, відшкодування шкоди, заподіяної в умовах конфлікту інтересів
		1.2. Забезпечення ефективного застосування законодавства щодо врегулювання конфлікту інтересів у діяльності державних службовців, у зв'язку з чим забезпечити:	До 15 числа щокварталу протягом 2019 року	Управління організаційної роботи та забезпечення діяльності керівництва апарату облдержадміністрації	Знання держслужбовцями законодавства щодо конфлікту інтересів
		а) своєчасне розміщення на офіційному веб-порталі облдержадміністрації інформації про реалізацію засад державної антикорупційної політики відповідно до вимог Закону України „Про запобігання корупції”, виконання „Антикорупційної програми Закарпатської обласної державної адміністрації на 2019 рік” та ознайомлення з новим антикорупційним законодавством;	Щокварталу протягом 2019 року	Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, управління ресурсного забезпечення облдержадміністрації, департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації, райдержадміністрації	Проведення заходів щодо роз'яснення нового законодавства

		б) візування проектів розпоряджень голови облдержадміністрації відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 17 січня .2018 року № 55 „Деякі питання документування управлінської діяльності”	Протягом 2019 року	Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації	Дотримання вимог щодо документування управлінської діяльності, забезпечення візування проектів розпоряджень голови облдержадміністрації
2.	Створення ефективної системи проведення інформаційних кампаній щодо роз'яснення інституту конфлікту інтересів	2.1. Проведення інформаційних кампаній з метою роз'яснення інституту конфлікту інтересів та пов'язаних з ним наслідків для осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, та порівняних до них осіб	Щокварталу протягом 2019 року	Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації	Проведення інформаційних кампаній, підготовка статистичних даних про кількість та категорії осіб, які охоплені кампаніями
		2.2. Забезпечення на основі результатів аналізу корупційних ризиків проведення моніторингу дотримання законодавства щодо конфлікту інтересів та притягнення до відповідальності осіб, винних у його порушенні, а також вішкодування шкоди, заподіяної рішеннями, прийнятими в умовах конфлікту інтересів, або діями, вчиненими у таких умовах	До 15 числа щокварталу протягом 2019 року	Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації	Підготовка статистичних даних щодо виявлення фактів конфлікту інтересів, притягнення до відповідальності винних осіб
3.	Створення механізму захисту осіб, які надають допомогу в запобіганні і протидії корупції (викривач)	Відповідно до частини сьомої статті 53 Закону України „Про запобігання корупції” повідомляти керівництво облдержадміністрації та спеціально уповноважених суб'єктів у сфері протидії корупції у разі виявлення фактів, що можуть	Щокварталу протягом 2019 року	Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації	Щорічний звіт про результати моніторингу та вжиті заходи щодо запобігання та виявлення корупції

		свідчити про вчинення корупційних або пов'язаних з корупцією правопорушень посадовими особами облдержадміністрації, сприяння захисту викривачів, які надають інформацію щодо корупційних діянь			
4.	Забезпечення обізнаності осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, із законодавством щодо доброчесності на публічній службі	Забезпечення організації підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації з питань, пов'язаних із запобіганням корупції, працівників державних органів влади, органів місцевого самоврядування на постійній основі	Відповідно до плану заходів протягом 2019 року	Управління організаційної роботи та забезпечення діяльності керівництва апарату облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації	Проведення заходів із підготовки, перепідготовки, підвищення кваліфікації держслужбовців органів влади
5.	Впровадження системного підходу до запобігання корупції в органах виконавчої влади на основі результатів аналізу корупційних ризиків	Запровадження виконання антикорупційних програм в органах виконавчої влади відповідно до Закону України „Про запобігання корупції”	Щокварталу протягом 2019 року	Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації	Затвердження антикорупційних програм та планів-заходів з їх виконання
6.	Усунення передумов вчинення корупційних правопорушень під час здійснення адміністративних процедур	Здійснення практичних заходів щодо усунення корупційних чинників у адміністративних процедурах, зокрема забезпечення розвитку інтегрованих прозорих офісів-центрів надання адміністративних послуг	Щокварталу протягом 2019 року	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації	Створення інтегрованих прозорих офісів
III. Запобігання корупції у сфері державних закупівель					
1.	Усунення корупційних чинників у процедурах державних закупівель	Вжиття заходів щодо забезпечення реалізації Закону України „Про публічні закупівлі”	До 5 числа щокварталу протягом 2019 року	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації	Забезпечення виконання Закону України „Про публічні закупівлі”

IV. Забезпечення доступу до суспільно важливої інформації

1.	Зменшення можливостей для корупції шляхом підвищення прозорості прийняття рішень та надання доступу до інформації	1.1. Запровадження стандартів відкритих даних (визначення переліку наборів даних, придатних для подальшої автоматизованої обробки, у тому числі стосовно суспільно важливої інформації (інформація про державні закупівлі, декларації осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування, дані Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців, Єдиного реєстру об'єктів державної власності, Державного реєстру телерадіоорганізацій тощо), та їх оприлюднення органами влади. 1.2. Забезпечення дотримання прав громадян на доступ до публічної інформації	Щокварталу протягом 2019 року До 5 числа щокварталу протягом 2019 року	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, апарат облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, райдержадміністрації Відділ документообігу та контролю апарату облдержадміністрації, райдержадміністрації	Забезпечення виконання Закону України „Про доступ до публічної інформації”
----	---	---	---	--	--

V. Формування негативного ставлення до корупції

1.	Зміна суспільних уявлень про корупцію	1) Забезпечення: а) регулярного проведення інформаційних кампаній, спрямованих на формування у населення несприйняття корупції як способу розв'язання проблеми;	Відповідно до затвердженого плану роботи	Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації, відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, райдержадміністрації	Проведення заходів у рамках кампаній
----	---------------------------------------	--	--	--	--------------------------------------

		<p>б) проведення комплексу заходів, спрямованих на підвищення рівня правової свідомості населення, зокрема в частині обізнаності громадян щодо своїх прав і свобод, механізму їх реалізації та правових способів захисту;</p> <p>в) роз'яснення найбільш важливих антикорупційних заходів, що здійснюються в державі, положень законодавства про запобігання та протидію корупції, зокрема в частині визначення видів та форм корупційної поведінки, щодо моделей правильної поведінки в ситуаціях з можливими корупційними ризиками;</p> <p>г) проведення заходів, спрямованих на заохочення повідомлення спеціально уповноваженим суб'єктам у сфері протидії корупції про факти вчинення корупційних правопорушень</p>	<p>Відповідно до плану заходів із проведення у 2019 році „Всеукраїнського тижня права”</p> <p>Щокварталу протягом 2019 року</p>	<p>Юридичний відділ апарату облдержадміністрації, структурні підрозділи облдержадміністрації, відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, райдержадміністрації</p> <p>Департамент інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю облдержадміністрації, відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, райдержадміністрації</p> <p>Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації, райдержадміністрації</p>	<p>Проведення комплексних заходів із підвищення рівня правової свідомості населення, зокрема проведення тижня права</p> <p>Проведення у доступній формі публічних заходів для населення про антикорупційне законодавство</p> <p>Підготовка інформаційних матеріалів, проведення заходів</p>
		<p>2) Сприяння запровадженню в загальноосвітніх навчальних закладах вивчення питань, пов'язаних з корупцією, її небезпекою та відповідальністю за вчинення корупційних правопорушень</p>	<p>Щокварталу протягом 2019 року</p>	<p>Департамент освіти і науки облдержадміністрації, райдержадміністрації</p>	<p>Підготовка інформаційних матеріалів, проведення заходів у навчальних заходах області</p>

ЗАТВЕРДЖУЮ

Голова обласної державної
адміністрації

Г. МОСКАЛЬ

02.2019

ЗВІТ

за результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності
Закарпатської обласної державної адміністрації

Відповідно до листа голови обласної державної адміністрації 08.01.2019 № 06-17/65 щодо здійснення оцінки корупційних ризиків у діяльності апарату та структурних підрозділів облдержадміністрації відділом запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації розпочато оцінку корупційних ризиків у діяльності підпорядкованих підрозділів, підготовки опису ідентифікованих корупційних ризиків, чинників корупційних ризиків та можливих наслідків корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією, пропозицій щодо заходів із усунення (зменшення) рівня зазначених корупційних ризиків у 2019 році.

Для проведення оцінки корупційних ризиків були залучені керівники апарату, структурних підрозділів та уповноважені особи з питань запобігання та виявлення корупції облдержадміністрації, які володіють знаннями про внутрішнє і зовнішнє середовище апарату, структурних підрозділів облдержадміністрації та мають досвід роботи у сфері їх діяльності. Серед них: представники управління організаційної роботи та забезпечення діяльності керівництва апарату облдержадміністрації; відділів апарату облдержадміністрації: юридичного; документообігу та контролю, департаментів облдержадміністрації: економічного розвитку і торгівлі; соціального захисту населення; фінансів; інформаційної діяльності та комунікацій з громадськістю; освіти і науки; охорони здоров'я; агропромислового розвитку; екології та природних ресурсів; інфраструктури, розвитку і утримання мережі автомобільних доріг загального користування місцевого значення та житлово-комунального господарства; культури, управління зовнішньоекономічних зв'язків, інвестицій та транскордонного співробітництва облдержадміністрації, відділу внутрішнього аудиту облдержадміністрації. Всього для оцінки корупційних ризиків було залучено 17 фахівців.

Також до роботи залучалися інші працівники апарату та структурних підрозділів обласної державної адміністрації, які надавали інформацію, необхідну для ідентифікації та проведення оцінки корупційних ризиків.

З метою дотримання принципів прозорості та доступності – інформація (документи) про підготовку антикорупційної програми, у тому числі про ідентифікацію та оцінку корупційних ризиків у діяльності облдержадміністрації, є відкритою. Відповідну інформацію щодо процесу публічного громадського обговорення проекту антикорупційної програми Закарпатської обласної державної адміністрації на 2019 рік 1 лютого 2019 року було опубліковано на офіційному веб-порталі облдержадміністрації у розділах: „Громадянське суспільство і влада – Електронне консультування (громадське обговорення)”, „Нормативна база” та „Антикорупційна діяльність”, підрозділ „Протидія корупції”.

Представники громадськості та експерти, які володіють знаннями про внутрішнє і зовнішнє середовище облдержадміністрації, а також будь-які особи мали змогу брати участь у підготовці антикорупційної програми у встановленому законодавством порядку, а саме: шляхом подання пропозицій до її тексту, участі в роботі з оцінки корупційних ризиків тощо).

Пропозиції, зауваження або доповнення до запропонованого проекту Антикорупційної програми Закарпатської обласної державної адміністрації на 2019 рік можна було надсилати для розгляду та опрацювання у відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації.

13 лютого 2019 року в облдержадміністрації проведено засідання за круглим столом з питання публічного громадського обговорення проекту Антикорупційної програми Закарпатської обласної державної адміністрації на 2019 рік. За результатами публічного громадського обговорення критичних зауважень та пропозицій щодо вдосконалення та внесення змін і доповнень до проекту Антикорупційної програми Закарпатської обласної державної адміністрації на 2019 рік від громадськості не надходило.

Пропозиція від громадськості – забезпечити виконання вищезазначеної Програми.

Оцінку корупційних ризиків у діяльності облдержадміністрації проведено відповідно до Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 2 грудня 2016 року № 126.

Здійснення оцінки корупційних ризиків було спрямоване на виявлення найбільш вразливих до корупції процесів, які мають місце під час здійснення посадовими особами апарату та структурних підрозділів облдержадміністрації своїх повноважень, а також причин і умов, що сприяють можливому виникненню корупційних схем.

У результаті проведеної роботи відповідно до вимог Методології оцінювання корупційних ризиків у діяльності органів влади, затвердженої рішенням Національного агентства з питань запобігання корупції від 2 грудня 2016 року № 126, робочого Плану оцінки корупційних ризиків в діяльності

облдержадміністрації у 2019 році ідентифіковано корупційні ризики, здійснено їх формальне визначення та проведено оцінку виявлених корупційних ризиків.

Під час ідентифікації корупційних ризиків у апараті та структурних підрозділах облдержадміністрації здійснювалися вивчення та аналіз організаційної структури, положень про структурні підрозділи відповідно до законів України „Про місцеві державні адміністрації”, „Про внесення змін до деяких законів України щодо окремих питань проходження державної служби”, системи внутрішнього контролю, управління персоналом, діяльності департаментів облдержадміністрації: фінансів; економічного розвитку і торгівлі, проведення процедур закупівель, надання адміністративних послуг.

За результатами оцінки корупційних ризиків у діяльності обласної державної адміністрації підготовані: опис ідентифікованих корупційних ризиків у діяльності Закарпатської обласної державної адміністрації, чинники корупційних ризиків та можливі наслідки корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією (додаток 1), та пропозиції щодо заходів із усунення (зменшення) рівня виявлених корупційних ризиків, які викладені у таблиці оцінених корупційних ризиків та заходів щодо їх усунення (мінімізації) (додаток 2).

**Начальник відділу запобігання і
виявлення корупції та взаємодії
з правоохоронними органами
облдержадміністрації**

Л. КУЛИК-КУЛИЧЕНКО

ОПИС

ідентифікованих корупційних ризиків у діяльності Закарпатської обласної державної адміністрації,
чинники корупційних ризиків та можливі наслідки корупційного правопорушення
чи правопорушення, пов'язаного з корупцією

Ідентифікований корупційний ризик	Опис ідентифікованого корупційного ризику	Чинники корупційного ризику	Можливі наслідки корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією
Загальні функції та завдання			
1. Можливість впливу з боку посадових або інших осіб (членів конкурсної комісії) на результати другого етапу конкурсу на зайняття посад державної служби шляхом попереднього ознайомлення кандидатів з обраним варіантом ситуаційного завдання	Попереднє ознайомлення кандидата з обраним варіантом ситуаційного завдання може призвести до порушення вимог законодавства членами конкурсної комісії в частині прозорості та об'єктивності проведення конкурсу	Наявність у членів конкурсної комісії дискреційних повноважень щодо оцінювання результатів розв'язання кандидатами на зайняття вакантної посади ситуаційних завдань та проведених з ними співбесід	Оскарження рішень конкурсної комісії, притягнення до відповідальності винних осіб, дискредитація обласної державної адміністрації, призначення на посаду особи, менш кваліфікованої у порівнянні з іншими кандидатами
2. Ризики, пов'язані з переведенням особи на рівнозначну посаду, коли суб'єкт призначення пов'язаний приватним інтересом з особою, яка призначається шляхом переведення	Можливість призначення на посаду особи, пов'язаної приватним інтересом із суб'єктом призначення, що може сприяти вчиненню корупційного чи пов'язаного з корупцією правопорушення	Суб'єкт (керівник підрозділу) призначення наділений одноосібними повноваженнями щодо призначення на посаду в порядку переведення	Притягнення посадових осіб до відповідальності, втрата репутації обласної державної адміністрації
3. Можливість впливу сторонніх осіб під час прийняття та оформлення документів щодо нагородження державними та урядовими нагородами	Відсутність достатніх підстав, вагомих заслуг та суб'єктивний підхід до визначення кандидатур для представлення до нагородження	Вплив з боку посадових або інших осіб з метою сприяння у порушенні клопотання щодо нагородження близьких їм осіб	Дискредитація обласної державної адміністрації, притягнення посадових осіб до відповідальності

4. Недоброчесність посадових осіб юридичного відділу апарату облдержадміністрації під час представлення інтересів облдержадміністрації в судах	Посадовими особами юридичного відділу апарату облдержадміністрації можуть вчинятися певні дії або бездіяльність в інтересах третіх осіб під час судових справ	Недоброчесність працівників, лобювання інтересів третіх осіб, зацікавленість працівників в отриманні неправомірної вигоди	Незадоволення законних інтересів та втрата репутації облдержадміністрації, притягнення посадових осіб до відповідальності
5. Недоброчесність посадових осіб апарату обласної державної адміністрації під час підготовки відповідей на звернення громадян, запитів на публічну інформацію	Недоброчесність посадових осіб апарату обласної державної адміністрації під час підготовки відповідей на звернення громадян, запитів на публічну інформацію призведе до порушення норм законів України „Про звернення громадян”, „Про доступ до публічної інформації”	Неналежне виконання посадовими особами власних повноважень щодо розгляду звернень громадян, запитів	Дискредитація обласної державної адміністрації, притягнення посадових осіб до відповідальності, судові процеси проти органу влади
6. Невжиття заходів з боку керівника підрозділу, коли суб'єкт призначення пов'язаний приватним інтересом з особою, щодо несвоєчасного повідомлення про суттєві зміни у майновому стані або про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента	Неналежне виконання антикорупційного законодавства та невиконання заходів з боку керівника підрозділу з часу, коли він дізнався про скоєне правопорушення щодо несвоєчасного повідомлення працівниками про суттєві зміни у майновому стані або про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента	Необізнаність державних службовців про необхідність своєчасного повідомлення про суттєві зміни у майновому стані або про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента	Можливе притягнення посадових осіб до відповідальності, втрата репутації облдержадміністрації, судові процеси
Спеціальні функції і завдання			
1. Корупційні ризики у сфері фінансово-господарської діяльності			
1. Можливість надання членами тендерного комітету переваги певному постачальнику товарів, робіт та послуг під час здійснення закупівель	Надання членами тендерного комітету переваги певному постачальнику товарів, робіт та послуг під час здійснення допорогових закупівель порушує умови конкуренції, що у	Наявність у члена тендерного комітету особистого майнового або немайнового інтересу	Притягнення посадових осіб до відповідальності, втрата репутації облдержадміністрації

	свою чергу може призвести до недотримання порядку здійснення публічних закупівель, визначених Законом України „Про публічні закупівлі”		
2. Дискреційні повноваження під час підготовки тендерної документації щодо її формування під конкретного постачальника товарів, робіт та послуг. Навмисне завищення вартості товарів, робіт та послуг (за домовленістю із постачальником); порушення посадовими особами платіжної дисципліни	Втручання посадових осіб або третіх осіб щодо надання переваг певним постачальникам товарів, робіт чи послуг. Отримання неправомірної вигоди у зв'язку із завищенням вартості товарів, робіт і послуг	Відсутність в органі влади типової документації для кожного виду товарів, робіт і послуг, розробленої із залученням фахівців чи експертів. Зловживання посадовими особами службовим становищем	Притягнення посадових осіб до відповідальності, втрата репутації облдержадміністрації, необґрунтовано високі фінансові витрати
3. Неврегульованість питання щодо Порядку розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках у банках, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2011 року № 6, щодо визначення переможця за результатами конкурсу на розміщення тимчасово вільних коштів обласного бюджету на вкладних (депозитних) рахунках у банківських установах у разі надання банками однакових процентних ставок за вкладом на відповідний рік	Неврегульованість процедури з визначення переможця конкурсу на розміщення тимчасово вільних коштів обласного бюджету на вкладних (депозитних) рахунках у банківських установах у разі надання банками однакових процентних ставок за вкладом на відповідний рік може спонукати посадових осіб до зловживань відповідними повноваженнями, у тому числі з метою отримання неправомірної вигоди чи пов'язаного з корупцією правопорушення	Відсутність процедури з визначення переможця конкурсу на розміщення тимчасово вільних коштів обласного бюджету на вкладних (депозитних) рахунках у банківських установах у разі надання банками однакових процентних ставок за вкладом на відповідний рік	Притягнення посадових осіб до відповідальності, втрата репутації обласної державної адміністрації, можливі фінансові втрати обласного бюджету
4. Щодо відкликання/відводу члена тендерного комітету в разі встановлення порушень вимог Положення про тендерний комітет	Щодо процедури відкликання/відводу члена тендерного комітету в разі встановлення порушень, що може призвести	Відсутність у Примірному положенні про тендерний комітет або уповноважену особу (осіб), затвердженого	Притягнення членів тендерного комітету до відповідальності, втрата репутації облдержадміністрації

<p>або уповноважену особу (осіб), затвердженого наказом Мінекономрозвитку України від 30.03.2016 № 557</p>	<p>до вчинення правопорушення, пов'язаного з корупцією</p>	<p>наказом Мінекономрозвитку України від 30.03.2016 № 557, процедури відкликання/відводу члена тендерного комітету в разі встановлення порушень, відсутність процедури розкриття інформації про конфлікт інтересів членами тендерного комітету згідно з чинним законодавством</p>	
<p>5. Ризики, пов'язані з наданням стимулюючих виплат працівникам та керівництву, надання матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань працівникам, зокрема надання переваг під час призначення таких виплат особам, з якими суб'єкт призначення пов'язаний приватним інтересом</p>	<p>Надання переваг під час призначення стимулюючих виплат, матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань працівникам, з якими суб'єкт призначення пов'язаний приватним інтересом, що може сприяти вчиненню корупційного чи пов'язаного з корупцією правопорушення</p>	<p>Недотримання вимог положення про преміювання державних службовців та працівників, які виконують функції з обслуговування, та інших нормативно-правових актів з фінансових питань</p>	<p>Притягнення посадових осіб до відповідальності, втрата репутації обласної державної адміністрації, необґрунтовано високі фінансові витрати</p>
<p>6. Ризики, пов'язані необґрунтованістю застосування умов переговорної процедури закупівлі</p>	<p>Необґрунтованість процедури укладання договорів без використання електронної системи закупівель, коли вартість перевищує 200 тис. гривень, надає можливість посадовим особам здійснювати зазначені дії на власний розсуд, що може спричинити вчинення корупційного чи пов'язаного з корупцією правопорушення</p>	<p>Порушення порядку здійснення закупівель без використання електронної системи, коли вартість предмета закупівлі перевищує 200 тис. гривень</p>	<p>Порушення вимог статті 35 Закону України „Про публічні закупівлі”. Притягнення осіб до відповідальності, втрата репутації облдержадміністрації</p>

2. Корупційні ризики у сфері надання адміністративних послуг та прийняття управлінських рішень			
1. Наявність необґрунтованих дискреційних повноважень у посадових осіб, які беруть участь у наданні адміністративних послуг. Вплив з боку посадових або інших осіб з метою безпідставної відмови в наданні адміністративної послуги	Відсутність можливості отримати адміністративну послугу через сайт органу влади. Безпідставна відмова у наданні адміністративної послуги з метою отримання неправомірної вигоди	Порушення чинного законодавства, зокрема Конституції України та Закону України „Про адміністративні послуги”. Наявність у суб’єкта надання послуг приватного інтересу	Притягнення посадових осіб до відповідальності, втрата репутації органу влади, судові процеси
2. Ризики, пов’язані з ймовірністю отримання неправомірної вигоди, що можуть виникати під час проведення прийому громадян (надання переваг шляхом недотримання черговості) з питань надання адміністративних послуг	Надання переваг під час проведення прийому громадян з питань надання адміністративних послуг, зокрема недотримання порядку черговості розгляду, що може сприяти вчиненню корупційного чи пов’язаного з корупцією правопорушення	Особисте спілкування посадових осіб структурних підрозділів обласної державної адміністрації з громадянами	Притягнення посадових осіб до відповідальності, втрата репутації обласної державної адміністрації
3. Ризик, пов’язаний з наданням адміністративних послуг через особисте спілкування споживача адміністративних послуг з посадовою особою, брак інформації про процедуру отримання адміністративної послуги	Особисте спілкування споживача адміністративної послуги з посадовою особою, брак інформації про процедуру отримання адміністративної послуги, необґрунтовано великі строки надання адміністративних послуг, встановлення надмірного переліку документів	Складність процедур надання багатьох послуг та недосконалість нормативно-правової бази, наявності дискреційних повноважень, особисте спілкування споживача адміністративної послуги з посадовою особою сприяють корупційним порушенням під час надання адміністративних послуг	Можливе притягнення посадових осіб до відповідальності, втрата репутації, судові процеси, фінансові витрати
4. Ймовірна можливість використання в особистих цілях службової інформації, отриманої під час виконання службових обов’язків	Використання в особистих цілях службової інформації	Порушення вимог Закону України „Про публічні закупівлі”	Притягнення посадових осіб до відповідальності, втрата репутації, судові процеси, фінансові витрати
5. Ризики, пов’язані з включенням працівників відділу внутрішнього аудиту облдержадміністрації до	Працівники відділу внутрішнього аудиту облдержадміністрації під час виконання	Відсутність розуміння функцій внутрішнього аудиту, відмінностей між внутрішнім аудитом	Зловживання під час здійснення аудиторського дослідження, необґрунтовані висновки результатів

складу робочих груп, комісій, що створюються в облдержадміністрації, можуть призвести до зловживань під час виконання працівниками функціональних обов'язків	основних завдань, покладених на підрозділ, здійснюють оцінку діяльності облдержадміністрації, її структурних підрозділів, у тому числі робочих груп, комісій	та внутрішнім контролем в апараті та структурних підрозділах облдержадміністрації	перевірок, що може призвести до фінансових втрат
--	--	---	--

Начальник відділу запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації

Л. КУЛИК-КУЛИЧЕНКО

ТАБЛИЦЯ
оцінених корупційних ризиків та заходів щодо їх усунення (мінімізації)

Корупційний ризик	Пріоритетність корупційного ризику	Заходи щодо усунення корупційного ризику	Відповідальні за виконання заходу	Строк виконання	Ресурси для впровадження заходу	Очікувані результати
Загальні функції та завдання						
1. Можливість впливу з боку посадових або інших осіб (членів конкурсної комісії) на результати другого етапу конкурсу на зайняття посад державної служби шляхом попереднього ознайомлення кандидатів з обраним варіантом ситуаційного завдання	Низька	Встановлення контролю з боку керівника апарату облдержадміністрації за діяльністю конкурсної комісії облдержадміністрації та конкурсних комісій у структурних підрозділах облдержадміністрації	Керівник апарату облдержадміністрації, управління організаційної роботи та забезпечення діяльності керівництва апарату облдержадміністрації, керівники структурних підрозділів облдержадміністрації	Протягом 2019 року під час проведення конкурсів	Додаткових ресурсів не потребує	Відкрите та прозоре проведення конкурсного відбору під час прийняття на посаду, забезпечення якісного добору кадрів
2. Ризики, пов'язані з переведенням особи на рівнозначну посаду, коли суб'єкт призначення пов'язаний приватним інтересом з особою, яка призначається шляхом переведення	Низька	Підготовка письмових обґрунтувань щодо кожного з кандидатів перед здійсненням переведення	Управління організаційної роботи та забезпечення діяльності керівництва апарату облдержадміністрації, керівники структурних підрозділів, голови конкурсних комісій	Протягом 2019 року під час переведення особи на рівнозначну посаду	Додаткових ресурсів не потребує	Недопущення порушень під час переведення державного службовця на рівнозначну посаду. Підвищення довіри до органу влади, мінімізація можливості прийняття позитивних рішень на користь пов'язаних осіб

3. Можливість впливу сторонніх осіб під час прийняття та оформлення документів щодо нагородження державними та урядовими нагородами	Низька	Детальне вивчення на засіданні комісії наданих документів під час визначення кандидатур для представлення до нагородження, неухильне дотримання вимог законодавства. України про нагороди	Сектор нагород апарату облдержадміністрації	Протягом 2019 року	Не потребує	Представлення до нагородження осіб, які мають вагомні заслуги для відзначення державними нагородами
4. Недоброчесність посадових осіб юридичного відділу апарату облдержадміністрації під час представлення інтересів облдержадміністрації в судах	Низька	Попередження осіб які за довіреністю мають право представляти інтереси облдержадміністрації в судах, про персональну відповідальність за недотримання законодавства під час проведення претензійно-позовної роботи	Юридичний відділ апарату облдержадміністрації	Протягом 2019 року	Не потребує	Уникнення незадоволення законних інтересів облдержадміністрації
5. Недоброчесність посадових осіб апарату обласної державної адміністрації під час підготовки відповідей на звернення громадян, запитів на публічну інформацію	Низька	Проведення роз'яснювальної роботи з службовими особами апарату облдержадміністрації, які відповідальні за підготовку відповідей на звернення громадян та запитів на публічну інформацію	Відділ роботи із зверненнями громадян апарату облдержадміністрації, головний спеціаліст з питань доступу до публічної інформації відділу документообігу та контролю апарату облдержадміністрації	Протягом 2019 року	Не потребує	Належне виконання посадовими особами своїх обов'язків та прозорість діяльності органів влади
6. Невжиття заходів з боку керівника підрозділу, коли суб'єкт призначення пов'язаний	Низька	Проведення роз'яснювальної роботи уповноваженою особою з питань	Відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами	Протягом 2019 року	Не потребує	Дотримання вимог антикорупційного законодавства та уникнення притягнення

приватним інтересом з особою щодо не своєчасного повідомлення про суттєві зміни у майновому стані або про відкриття валютного рахунка в установі банку-нерезидента		запобігання та виявлення корупції в апараті облдержадміністрації	облдержадміністрації, уповноважена особа з питань запобігання та виявлення корупції в апараті, керівники структурних підрозділів облдержадміністрації			працівників апарату та структурних підрозділів облдержадміністрації до відповідальності за вчинення корупційного правопорушення чи правопорушення, пов'язаного з корупцією
Спеціальні функції та завдання						
1. Корупційні ризики у сфері фінансово-господарської діяльності						
1. Можливість надання членами тендерного комітету переваги певному постачальнику товарів, робіт та послуг під час здійснення закупівель	Низька	Встановлення контролю з боку керівника апарату облдержадміністрації за діяльністю тендерного комітету	Керівник апарату облдержадміністрації, департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, керівники відповідних структурних підрозділів облдержадміністрації	Протягом 2019 року	Не потребує	Ефективне та прозоре здійснення закупівель, уникнення притягнення посадових осіб до відповідальності за недотримання порядку здійснення публічних закупівель, визначених Законом України „Про публічні закупівлі”
2. Дискреційні повноваження під час підготовки тендерної документації щодо її формування під конкретного постачальника товарів, робіт та послуг	Низька	Залучення третіх осіб (незалежних фахівців, представників громадськості) до підготовки тендерної документації	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, керівники відповідних структурних підрозділів облдержадміністрації	Щокварталу	Додаткових ресурсів не потребує	Зменшення ймовірності виникнення корупційного правопорушення, мінімізація можливості прийняття позитивних рішень на користь пов'язаних осіб
3. Порушення членами конкурсної комісії з розміщення тимчасово вільних коштів на депозитних рахунках в	Низька	Проведення роз'яснювальної роботи з членами конкурсної комісії щодо дотримання вимог Порядку про конфідент-	Департамент фінансів облдержадміністрації, члени конкурсної комісії департаменту фінансів облдерж-	Протягом поточного бюджетного періоду	Додаткових ресурсів не потребує	Врегулювання питання вибору банку-переможця у разі надання банками - учасниками конкурсу, однакових відсоткових

<p>банках (далі – конкурсна комісія) вимог „Порядку розміщення тимчасово вільних коштів місцевих бюджетів на вкладних (депозитних) рахунках у банках” затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2011 року № 6 (далі Порядку), у частині розголошення інформації про розгляд, пояснення, щодо надання банками однакових оцінки та порівняння банківських пропозицій у разі надання банками однакових відсоткових ставок з метою отримання неправомірної вигоди</p>		<p>ційність розгляду, пояснення, оцінки та порівняння банківських пропозицій, залучення до роботи у конкурсній комісії представника органу Державної казначейської служби та особи, відповідальної за здійснення заходів з питань дотримання вимог антикорупційного законодавства в департаменті. Подання пропозицій до Кабінету Міністрів України щодо внесення змін до Порядку</p>	<p>адміністрації, керівники відповідних структурних підрозділів облдержадміністрації</p>			<p>ставок та недопущення порушення членами конкурсної комісії пункту 8 Порядку щодо розгляду, конфіденційності розгляду інформації стосовно пояснення, оцінки та порівняння банківських пропозицій</p>
<p>4. Щодо відкликання/відводу члена тендерного комітету в разі встановлення порушень вимог Положення про тендерний комітет або уповноважену особу (осіб), затвердженого наказом Мінекономрозвитку України від 30.03.2016 № 557</p>	<p>Низька</p>	<p>Розроблення та затвердження внутрішнього документа щодо процедури відкликання/відводу члена тендерного комітету в разі встановлення порушень. Проведення роз'яснювальної роботи з відповідальними особами, членами тендерного комітету</p>	<p>Департамент економіки і торгівлі облдержадміністрації, голови тендерних комітетів</p>	<p>Протягом 2019 року щокварталу</p>	<p>Додаткових ресурсів не потребує</p>	<p>Прийняття внутрішнього документа (розпорядження, інструкції) щодо відкликання/відводу члена тендерного комітету</p>

5. Ризики, пов'язані з наданням стимулюючих виплат працівникам та керівникам, надання матеріальної допомоги для вирішення соціально-побутових питань працівникам, зокрема надання переваг під час призначення таких виплат особам, з якими суб'єкт призначення пов'язаний приватним інтересом	Низька	Призначення зазначених виплат за вмотивованими письмовими поданнями керівників структурних підрозділів щодо кожного з працівників, які необхідно погоджувати з суб'єктом призначення	Департамент фінансів облдержадміністрації, керівники структурних підрозділів облдержадміністрації	Щомісяця до 25 числа	Додаткових ресурсів не потребує	Недопущення порушень під час надання стимулюючих виплат та матеріальної допомоги
6. Ризики, пов'язані з необґрунтованістю застосування умов переговорної процедури закупівлі	Низька	Проведення співбесіди із відповідальними особами	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, голова та члени тендерного комітету відповідних структурних підрозділів облдержадміністрації	Протягом 2019 року	Додаткових ресурсів не потребує	Зменшення ймовірності корупційного ризику, недопущення порушень вимог законодавства щодо публічних закупівель
7. Навмисне завищення вартості товарів, робіт та послуг (за домовленістю із постачальником); порушення посадовими особами платіжної дисципліни	Низька	Дотримання вимог законодавства щодо публічних закупівель	Голова та члени тендерного комітету структурних підрозділів облдержадміністрації	Протягом 2019 року	Додаткових ресурсів не потребує	Зменшення ймовірності корупційного ризику. Недопущення порушень вимог законодавства щодо публічних закупівель
2. Корупційні ризики у сфері надання адміністративних послуг та прийняття управлінських рішень						
1. Наявність необґрунтованих дискреційних повноважень у посадових осіб, які беруть	Низька	Запровадження автоматизованих систем прийняття документів, їх розгляду та прий-	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, керів-	Щокварталу до 5 числа	Залучення представників громадськості,	Мінімізація можливості отримання неправомірної вигоди. Відсутність впливу з боку поса-

участь у наданні адміністративних послуг. Вплив з боку посадових або інших осіб з метою безпідставної відмови в наданні адміністративних послуг		няття рішення про надання адміністративних послуг, а у разі якщо в автоматизованому режимі таке неможливо – забезпечення відеофіксації усіх контактів посадових осіб з одержувачами адміністративних послуг	ники відповідних структурних підрозділів облдержадміністрації – надавачі адміністративних послуг (керівники ЦНАПів)		фахівців державних органів, експертів тощо	дових або інших осіб
2. Ризики, пов'язані з ймовірністю отримання неправомірної вигоди, що можуть виникати під час проведення прийому громадян (надання переваг шляхом недотримання черговості) з питань надання адміністративних послуг	Низька	Запровадження електронної системи черговості прийому громадян. Проведення заходів з інформування посадових осіб стосовно чинного законодавства про адміністративні послуги, спеціального законодавства, що регламентує порядок, інформування про відповідальність згідно з чинним законодавством	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, керівники відповідних структурних підрозділів облдержадміністрації – надавачі адміністративних послуг	Щокварталу протягом 2019 року	Залучення представників громадськості, фахівців державних органів, експертів тощо	Мінімізація можливості отримання неправомірної вигоди. Дотримання строків розгляду документів, необхідних для отримання адміністративної послуги
3. Особисте спілкування споживача адміністративних послуг з посадовою особою, брак інформації про процедуру отримання адміністративної послуги	Низька	Зазначення конкретних термінів виконання послуги. Розширення можливості отримання заявником результатів послуги через ЦНАП. Встановлення чіткого переліку документів для отримання послуги	Департамент економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, керівники відповідних структурних підрозділів облдержадміністрації - надавачі адміністративних послуг	Щокварталу	Додаткових ресурсів не потребує	Мінімізація можливості отримання неправомірної вигоди посадовими особами під час особистих контактів із замовниками послуг

4. Ймовірна можливість використання в особистих цілях службової інформації, отриманої під час виконання службових обов'язків	Низька	Проведення інструктажу членів тендерного комітету в частині дотримання вимог антикорупційного законодавства, а саме законів України „Про запобігання корупції”, „Про державну службу”, „Про публічні закупівлі”, відповідальність за їх порушення	Директор департаменту економічного розвитку і торгівлі облдержадміністрації, керівники структурних підрозділів облдержадміністрації, голова та секретар тендерного комітету	Щокварталу	Власні ресурси	Зменшення ймовірності корупційного ризику
5. Ризики, пов'язані з включенням працівників відділу внутрішнього аудиту облдержадміністрації до складу робочих груп, комісій, що створюються в облдержадміністрації, може призвести до виникнення конфлікту інтересів під час виконання працівниками функціональних обов'язків	Низька	Виключення можливостей залучення працівників відділу внутрішнього аудиту облдержадміністрації до складу робочих груп, комісій тощо	Начальник відділу внутрішнього аудиту облдержадміністрації, управління організаційної роботи та забезпечення діяльності керівництва апарату облдержадміністрації, відділ запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації	Протягом 2019 року	Не потребує виділення додаткових ресурсів	Мінімізація можливостей зловживань під час проведення аудиту в облдержадміністрації

Начальник відділу запобігання і виявлення корупції та взаємодії з правоохоронними органами облдержадміністрації

Л. КУЛИК-КУЛИЧЕНКО